

III. 62, 63 Síla Vědomí a Brahman.

RÁMA se zeptal: Je zřejmé, že jediné, co existuje, je *Brahman*! Proč se ale potom objevují ve světě mudrci a lidé poznání, jako by je seslal Bůh? A co je vlastně Bůh?

VASIŠTHA odpověděl: Ó Rámo, existuje síla či energie neomezeného Vědomí, jež je neustále v pohybu. Právě ona je skutečností všech nevyhnutelných budoucích událostí, neboť prostupuje všemi epochami. Díky této síle je určena povaha každé věci ve vesmíru. Tato síla Vědomí, *čitsakti*, se též nazývá *mahásattá*, velká existence, *maháčit*, velká inteligence, *mahášakti*, velká síla, *mahádršti*, velké zření, *mahákrijá*, velký konající či velký čin, *mahábháva*, velké bytí nebo *maháspanda*, velká vibrace. Právě tato síla dává všem věcem jejich charakteristické vlastnosti. Ale tato síla není na nejvyšším *Brahman* nezávislá a není od něho oddělená. Je stejně skutečná jako vzdušný zámek. Mudrci slovně rozlišují mezi pojmy síla a *Brahman* a prohlašují, že stvoření je práce této síly.

Rozlišení je slovní, podobně jako když člověk mluví o těle jako celku, anebo o jeho částech. Tak jako si člověk uvědomí údy svého těla, tak si neomezené Vědomí uvědomí sílu, která je od něho neoddělitelná. Takovému uvědomění se říká *nijati*, osud či moc Absolutna určit povahu věci. Též se označuje jako *daiva*, božské řízení, boží vůle.

To, že mi kladeš otázky, určila *nijati*, a to, že budeš podle mého učení jednat, je též dáno touto silou. Říká-li líný člověk, že se o něj Bůh přece postará, je to také práce *nijati*. Tuto *nijati* nemůže odstranit ani bůh Rudra. Moudrý člověk by se však proto neměl vzdávat vlastního úsilí, neboť *nijati* funguje pouze jako vlastní úsilí a skrze něj. Má dva aspekty, lidský a nadlidský. Ten první se pozná tam, kde vlastní úsilí nese své ovoce, a ten druhý tam, kde nenese.

Pokud člověk zůstane nečinným, pak v důsledku *nijati*, která pro něj udělá vše, co může, brzy zjistí, že ho život opouští, neboť život znamená činnost. Mohl by vstupem do vyšších stavů vědomí zastavit dech a dosáhnout osvobození, ale k tomu je potřeba to největší úsilí!

Neomezené Vědomí se na jednom místě projeví tak a na druhém onak. Není rozdíl mezi Vědomím a jeho silou, tak jako není rozdíl mezi vodou a vlnkou, mezi celým tělem a končetinami. Takové rozdělení vnímá jen nevědomý člověk.